

CHUẨN BỊ TÂM THỂ CHO TRẺ VÀO LỚP MỘT

Kính thưa các bậc phụ huynh!

Chỉ còn một thời gian ngắn nữa thôi là các con sẽ bước sang một môi trường học tập hoàn toàn mới. Đó là Trường tiểu học. Vì vậy, việc chuẩn bị tâm thể cho các con vào trường tiểu học, vào lớp Một là việc vô cùng cần thiết và quan trọng. Chính vì vậy, ở trường Mầm non các con được trang bị những kiến thức, kỹ năng cũng như tâm thể đầy đủ để các con có đủ hành trang vững tin vào lớp Một.

Vào lớp Một tức là các con sẽ bước sang một môi trường học tập hoàn toàn mới. Lúc này, hoạt động chủ đạo của trẻ là hoạt động học chứ không phải hoạt động vui chơi như ở trường mầm non. Các con buộc phải trở nên độc lập hơn trong mọi việc. Thời gian học của các con bị thay đổi, bé phải tiếp xúc với nhiều bạn mới, kiến thức mới, đồng thời, bé không còn có sự giúp đỡ của cô giáo giống như ở mẫu giáo... Vì vậy, việc chuẩn bị tốt tâm thể cũng như hành trang cho bé vào lớp Một mang lại ý nghĩa to lớn và quan trọng, giúp trẻ mạnh dạn hơn, tự tin hơn, có kỹ năng giao tiếp, kỹ năng tự phục vụ, có những kiến thức cần thiết, đặc biệt là tâm thể háo hức vì sắp được vào lớp Một.

Chính vì những lí do đó trong thời gian vừa qua tôi là giáo viên trực tiếp giảng dạy trẻ trong lớp 5T1 đã tìm mọi biện pháp giúp trẻ có một tâm thể vững vàng để vào lớp Một. Ở đây trẻ cần được chuẩn bị tâm lý sẵn sàng đi học - hay còn gọi là “độ chín muồi” một cách hoàn thiện nhất.

Như chúng ta biết lớp Một là lớp đầu tiên trong môi trường học mới, đây là một bước ngoặt rất quan trọng trong cuộc đời của trẻ. Tôi luôn đặt câu hỏi cần chuẩn bị gì? Và chuẩn bị như thế nào? Để đạt được hiệu quả, đồng thời còn tư vấn cho phụ huynh chuẩn bị cho trẻ 5 tuổi vào lớp một như thế nào là tốt nhất.

Đa số phụ huynh mới đầu năm lớp 5 tuổi đã nôn nóng cho con học chữ mà bất chấp nguyên tắc, đòi hỏi sự phù hợp giữa nội dung, phương pháp dạy học với sự phát triển tâm sinh lý ở lứa tuổi này, đã ép trẻ học quá sớm vô tình chúng ta làm mất đi sự tập trung chú ý và hứng thú học tập của trẻ sau này, đồng thời làm giảm đi sự phát triển của bộ chuẩn trẻ 5 tuổi, mà ở lớp 5 tuổi trẻ phải hoàn thiện mới vững vàng bước lên lớp Một. Mặc khác không ít những phụ huynh lại phó mặc con mình cho trường mầm non dẫn đến việc không tạo ra được sự thống nhất trong công tác chăm sóc giáo dục trẻ, dẫn đến hiệu quả chuẩn bị cho trẻ vào lớp Một không cao và khi vào lớp Một trẻ rất bỡ ngỡ. Vì vậy cần chuẩn bị tâm lý sẵn sàng đi học lớp Một cho trẻ để giúp trẻ thành công ngay từ những ngày đầu, tuần đầu của lớp Một để trẻ tự tin và thích được đi học lớp Một. Các phụ huynh nên hiểu rõ vấn đề này và kết hợp với giáo viên cần chuẩn bị cho trẻ một số vấn đề sau:

+ Chuẩn bị thể lực cho trẻ là một việc làm quan trọng đòi hỏi chúng ta phải có sự quan tâm sâu sắc. Một cơ thể khoẻ mạnh là tiền đề vật chất giúp cho trẻ phát triển năng lực hoạt động trí tuệ ở trường tiểu học.

+ Biết cách ứng xử, lễ phép, kính trọng với mọi người xung quanh, nhằm chuẩn bị dần cho trẻ thích ứng với những quan hệ xã hội ở trường tiểu học.

+ Giúp trẻ diễn đạt điều mình muốn một cách mạch lạc, rõ ràng.

+ Có thể dẫn trẻ đến thăm trường Tiểu học và chỉ cho trẻ biết các phòng, lớp học, sân chơi...

+ Phụ huynh kết hợp giáo viên để biết cách dạy trẻ phát âm 29 chữ cái trong chương trình mẫu giáo, cách làm quen với các mẫu chữ in thường, viết thường, in hoa.

+ Xây dựng cho trẻ một góc học tập gọn gàng, đẹp mắt, phù hợp với điều kiện sẵn có của mình nhằm giúp trẻ thích thú đối với việc ngồi vào bàn học.

+ Giúp trẻ chọn lựa sách, đọc sách cho trẻ nghe và trẻ có thể “đọc vẹt” sách. Ngoài ra cần chọn đồ chơi phù hợp với lứa tuổi trẻ đặc biệt là đồ chơi chữ cái, số.

* *Chuẩn bị về mặt thể lực:*

Bác Hồ của chúng ta có nói “Một tâm hồn minh mẫn trong một cơ thể cường tráng”, là một điều kiện quan trọng ảnh hưởng trực tiếp đến quá trình học tập của học sinh là thể lực.

Chuẩn bị về mặt thể lực cho trẻ không đơn thuần là sự chuẩn bị về lượng phát triển chiều cao và trọng lượng cơ thể, mà còn là sự chuẩn bị về chất, năng lực làm việc bền bỉ, dẻo dai, có khả năng chống lại sự mệt mỏi của thần kinh, cơ bắp, độ khéo léo của bàn tay, tính nhanh nhạy của các giác quan... Để có được phẩm chất đó, cần tạo một chế độ sinh hoạt, ăn uống, nghỉ ngơi, luyện tập, dạy trẻ rèn luyện một cách khoa học và hợp lý cả về thời gian và phù hợp với đặc điểm phát triển riêng của từng trẻ.

Ngay từ những ngày đầu trẻ lên lớp mẫu giáo lớn tôi đã kết hợp với nhà trường và trạm y tế xã cân và khám sức khỏe định kỳ cho trẻ để chăm kênh sức khỏe, đồng thời dựa trên kết quả khám biết tình hình bệnh tật của từng trẻ. Trên cơ sở đó phân loại sức khỏe theo kênh, và phân loại theo bệnh tật của trẻ, tôi theo dõi, ghi kết quả lên bảng sức khỏe để phụ huynh tiện theo dõi.

Trao đổi với phụ huynh về chế độ sinh hoạt, ăn uống, nghỉ ngơi... Những trẻ nào ăn chậm, ít ngủ, ít vận động... Để ở trường dễ theo dõi và động viên tạo môi trường cho trẻ dễ thích nghi và hòa nhập. Sau một thời gian rèn luyện trẻ đã quen nề nếp ở trường ăn, ngủ đúng giờ, trẻ được vận động hợp lý, trao đổi với huynh về sự tiến bộ của cháu để khi ở nhà phụ huynh chăm sóc trẻ phù hợp hơn.

Trong sinh hoạt hằng ngày, cha mẹ nên duy trì nề nếp của trẻ đã được hình thành ở lớp học, đặc biệt chú ý giáo dục cho trẻ các kỹ năng trong cuộc sống như: tự mặc quần áo, đánh răng, rửa mặt, rửa tay trước khi ăn, sau khi đi vệ sinh; tự xúc ăn, ăn xong tự cất bát thìa (thu dọn bàn ăn), súc miệng sau ăn, vệ sinh trước khi đi ngủ và sau khi ngủ dậy (Phụ huynh không nên làm hộ trẻ, nếu làm hộ trẻ tạo cho trẻ thói quen ỉ lại, không biết tự phục vụ, trẻ sẽ vụng về, chậm chạp trong các hoạt động. Trong các hoạt động phụ huynh cần có gợi ý, hướng dẫn cho trẻ, mỗi ngày làm một hoạt động nhỏ, lặp đi, lặp lại sẽ giúp cho trẻ có được các kỹ năng, kiến thức trong cuộc sống hằng ngày.

* Chuẩn bị về mặt phát triển trí tuệ:

Giáo dục mầm non có một ý nghĩa quan trọng đối với việc chuẩn bị tâm thế sẵn sàng đi học cũng như tập cho trẻ làm quen với những sinh hoạt gần gũi với hoạt động học tập. Vì vậy trẻ cần phải có sự rèn luyện về các thao tác trí tuệ, có sự hiểu biết về bản thân, gia đình, môi trường xung quanh, các biểu tượng định hướng về thời gian, không gian đồng thời có kỹ năng thực hiện hoạt động trí óc như biết so sánh, phân tích, tổng hợp,....

Trí tuệ ở đây là những hiểu biết nhất định của trẻ về các sự vật, hiện tượng xung quanh như nắng, mưa, nóng, lạnh, thứ bậc trong gia đình, được thực hiện thông qua các hoạt động như: hoạt động học tập (qua các tiết học: văn học, làm quen với môi trường xung quanh, làm quen chữ cái, làm quen với toán, hoạt động vui chơi...) Trẻ cần đạt được những yêu cầu của các môn học, hoạt động. Đó chính là hành trang và là vốn hiểu biết rất cần thiết để trẻ bước vào lớp Một tự tin và vững vàng.

Kỹ năng hoạt động trí óc là những hành động trí óc đơn giản như so sánh sự giống nhau hay khác nhau của 2 hay nhiều sự vật, hiện tượng, đối chiếu về kích thước hỏi và thử trả lời, đếm,... Trẻ mẫu giáo lớn rất hay đặt ra các câu hỏi, câu hỏi của trẻ không chỉ đơn giản ở các dạng như “ai”, “cái gì”, “ở đâu” mà còn hỏi các dạng như: “tại sao”, “như thế nào”, “sao lại thế”. Do đó cô giáo cần tìm hiểu nắm bắt những khó khăn và hạn chế của trẻ để có sự tác động kịp thời uốn nắn, phù hợp với trẻ.

Khả năng định hướng không gian và thời gian là một biểu hiện của sự phát triển trí tuệ, trẻ biết xác định không gian trên, dưới, trước, sau, phải, trái và thời gian như :

Sáng, trưa, chiều, tối, hôm qua, hôm nay,... Là điều kiện cần thiết để trẻ tiếp thu, lĩnh hội chương trình học tập ở trường tiểu học.

* Chuẩn bị về mặt tình cảm - xã hội:

Sự phát triển các mặt tình cảm - xã hội là tiền đề quan trọng cho việc học và phát triển toàn diện nhân cách của trẻ.

+ Giáo dục cho trẻ ý thức về bản thân như đặt các câu hỏi để kích thích trẻ biểu lộ những suy nghĩ, cảm xúc của mình thông qua tranh ảnh, hình vẽ, thơ, chuyện. Khuyến khích trẻ tự tổ chức các trò chơi đặc biệt là trò chơi phân vai theo chủ đề. Giáo dục trẻ có thói quen tự phục vụ bản thân.

+ Giúp trẻ tự lựa chọn và tham gia các hoạt động chơi nhằm phát triển tính tự tin, tự lực và sáng tạo của trẻ.

+ Giáo dục trẻ ý thức chấp hành nội quy, qui định ở trường, lớp học, những nơi công cộng, chấp hành luật an toàn giao thông.

+ Giáo dục trẻ ý thức và thái độ cư xử phù hợp đối với người thân trong gia đình như ông, bà, cha, mẹ, anh, chị, em, chú, bác,.....

+ Giáo dục trẻ tạo dựng mối quan hệ tốt đẹp với bạn bè, cô giáo và những người lớn khác trong trường mầm non đồng thời giúp trẻ có những biểu tượng chính xác về trường phổ thông, về các mối quan hệ giữa bạn bè, thầy cô giáo từ đó kích thích lòng mong mỏi, háo hức được đến trường học tập của trẻ.

- Phụ huynh cần gần gũi trò chuyện với trẻ, là một bạn chơi của trẻ, hướng dẫn cho trẻ biết các kỹ năng qua các trò chơi. Hướng dẫn trẻ phụ giúp một số việc phù hợp như: Gấp quần áo giúp mẹ, khi gấp quần áo cho trẻ cài cúc áo, quần, kéo phéc- mơ - tuya; xếp đồ chơi sau khi chơi xong; lau dọn bàn ghế, nhặt rau, quét nhà... với hoạt động này giúp cho trẻ có các kỹ năng lao động, tự phục vụ và phát triển các kỹ năng vận động tinh (các cơ bàn tay, ngón tay...), hình thành các thói quen ngăn nắp gọn gàng và giúp trẻ phát triển nhận thức. Bên cạnh đó các phụ huynh cũng cần phải lắng nghe con nhiều hơn, khuyến khích, động viên để bé được nói ra những điều mong muốn qua đó rèn luyện kỹ năng giao tiếp và sự tự tin cho trẻ.

* Chuẩn bị về mặt ngôn ngữ:

Tất cả những nội dung, kiến thức nói cho đến cùng đều phải thông qua tiếng mẹ đẻ. Vì vậy việc chuẩn bị cho trẻ sử dụng thành thạo tiếng mẹ đẻ trong sinh hoạt hàng ngày là việc quan trọng nhất để chuẩn bị cho trẻ vào lớp một.

Trẻ có ngôn ngữ mạch lạc phát triển tốt, thì đồng thời các quá trình tâm lý như tư duy, tưởng tượng, trí nhớ, tri giác,.... của trẻ cũng phát triển tốt.

Đối với trẻ 5 tuổi để giúp ích cho việc học tốt môn tiếng Việt ở lớp một giáo viên cần tổ chức các hoạt động nghe - nói như cho trẻ phát âm các chữ cái, nghe và hiểu nghĩa của từ, thể hiện cử chỉ, điệu bộ, nét mặt phù hợp với yêu cầu, hoàn cảnh giao tiếp.

Bên cạnh đó chuẩn bị cho việc đọc - viết như cho trẻ tiếp xúc với chữ viết trong môi trường xung quanh, nhận dạng và phát âm các chữ cái, tô chữ cái, từ, xem và nghe đọc các loại sách. Cho trẻ làm quen với cách đọc: hướng đọc, từ phải sang trái, từ dòng trên xuống dòng dưới, “đọc” truyện qua các tranh vẽ, đọc phải diễn cảm, các tranh vẽ phải đẹp và to, chữ viết rõ ràng, to, chữ sử dụng trong sách là chữ in thường....

- Dạy cho trẻ nhận biết 29 chữ cái và 10 chữ số thông qua thẻ chữ cái hoặc các hình ảnh có từ kèm theo (*Lưu ý: khi hướng dẫn trẻ, phụ huynh không nên nôn nóng, ép trẻ phải nhận biết, đọc được chữ nhiều khi mới cho trẻ làm quen. Cần nhất là phải kiên trì lặp đi lặp lại mỗi ngày một ít chữ vì trẻ nhỏ tính chú ý còn hạn chế chóng nhớ lại mau quên*).

- Phụ huynh có thể đọc truyện cho trẻ nghe, qua đó hướng dẫn trẻ cách mở, xem sách truyện, đọc truyện, thông qua những câu chuyện đó giáo dục trẻ biết yêu thiên nhiên, yêu con người, yêu con vật, đồ vật...; Cho trẻ nghe nhạc và vận động nhẹ nhàng theo những bài hát của trẻ mầm non, từ đó trẻ phát triển về cảm xúc trong khi nghe nhạc và cũng phát triển thể chất cho trẻ khi vận động theo nhạc, cho trẻ tô màu, vẽ, nặn, làm đồ chơi thể hiện những cảm xúc nghệ thuật theo khả năng của trẻ, qua đó rèn cho trẻ kỹ năng cầm bút, kỹ năng ngồi vẽ đúng tư thế, phát triển khả năng tư duy và trí tưởng tượng cho trẻ, đặc biệt là rèn kỹ năng tập trung cho trẻ. Khi ở mẫu giáo các bé chủ yếu được vui chơi nên khi chuyển sang ngồi học tập nghiêm túc thì sẽ rất khó tập trung. Vì vậy, phụ huynh phải kiên trì, giao cho con những việc cần sự kiên nhẫn thông qua các trò chơi, yêu cầu trẻ hoàn thành đúng theo thời gian quy định và sẽ được thưởng khi giành chiến thắng.

* Chuẩn bị một số kỹ năng cần thiết cho hoạt động học tập và tinh thần:

Chương trình chăm sóc – giáo dục mới hiện nay phương pháp dạy học tích cực trong các bậc học đã giúp trẻ chuyển hoạt động chủ đạo từ hoạt động vui chơi sang hoạt động học tập một cách thuận lợi.

Để đạt được những hiệu quả trên cần tạo điều kiện cho trẻ rèn luyện một số kỹ năng cơ bản của hoạt động học tập như việc sắp xếp bàn ghế, cách cầm bút, cầm sách, mở sách, tư thế ngồi đúng,... giúp trẻ thích ứng với hoạt động mới. Thông qua chủ đề “Trường Tiểu học” giáo viên cần hướng dẫn trẻ làm quen với trường tiểu học, các đồ dùng học tập ở trường tiểu học, thường xuyên cho trẻ tiếp xúc với sách, truyện, bút, thước.

Trong giờ chơi, giờ ăn giáo viên tập cho trẻ biết sử dụng những đồ dùng sinh hoạt một cách gọn gàng, khéo léo. Các nhà khoa học đã khẳng định “Những vận động bằng tay của trẻ càng khéo léo, càng phong phú bao nhiêu càng dễ hình thành các thao tác trí tuệ bấy nhiêu”.

Được chuẩn bị tốt về mặt tinh thần đối với trẻ cũng rất quan trọng. Trẻ có một tinh thần tốt, luôn luôn vui vẻ, thích thú trong mọi công việc, và đặc biệt là luôn vươn tới, luôn mong mỏi mình sẽ được đi học lớp Một đó là một điều rất tốt. Vì vậy, tôi luôn động viên, khích lệ trẻ ngoan, biết vâng lời người lớn, hoàn thành các nhiệm vụ được người lớn giao cho.

* Chuẩn bị cho việc học đọc.

Làm quen cách đọc các từ, câu đơn giản như hướng dẫn trẻ đọc tên trẻ trong bảng danh sách lớp, gọi tên một số đồ vật được ghi trên những đồ dùng cá nhân, bảng chữ ghi tên đồ vật thường dùng (như bút chì, giấy, sách..), nhận biết và viết

tên của bản thân.

Dạy trẻ cách ngồi xem sách, có thể sử dụng các giờ như dạo chơi ngoài trời, chơi góc thư viện. Khi trẻ nghe và nhìn cách cô đọc sách trẻ có thể học được những kiến thức từ nội dung sách, cách sử dụng sách và nguyên tắc đọc, hướng dẫn trẻ ý thức giữ gìn và bảo vệ sách. Cần lựa chọn những sách có hình ảnh sinh động ngoài bìa nhằm gây hứng thú cho trẻ đối với sách. Trẻ nhận ra các từ mới trong truyện, mong muốn được đọc truyện. Thông qua việc đọc sách trẻ khám phá các ký hiệu và mẫu chữ khác nhau, kích thích sự tò mò tìm hiểu các từ và chữ.

* Chuẩn bị cho việc học viết.

Giáo viên tổ chức các hoạt động tập tô, tập vẽ giúp trẻ làm quen với các nét cơ bản của chữ viết tiếng Việt và biết cách đưa nét tạo thành chữ viết.

Chơi các trò chơi luyện ngón tay nhằm rèn luyện vận động của các cơ nhỏ và sự khéo léo của các ngón tay, sự phối hợp tay mắt như chơi buộc dây, cài cúc, xếp hạt, chơi lăn bóng, chuyền bóng, ném trúng đích,...

Vì vậy việc chuẩn bị tâm thế cho trẻ mẫu giáo lớn vào lớp Một giáo viên và phụ huynh cần nắm chắc đặc điểm tâm lý của lứa tuổi và có kiến thức về lớp Một để giới thiệu trước cho trẻ, biện pháp hình thức đúng đắn trong quá trình giáo dục trẻ, và bảo đảm cho giáo

viên không chỉ là cô giáo mà còn là người bạn gần gũi thân thiết với trẻ.

Kính chúc các bậc phụ huynh học sinh thành công trong việc chuẩn bị tâm thế tốt cho trẻ vào lớp Một!